

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Valmieras novada pašvaldības _____ saistošajiem noteikumiem

“Par pabalstiem un sociālajām garantijām Valmieras novada pašvaldībā”

Paskaidrojuma raksta sadaļa	Informācija
<p>1. Mērķis un nepieciešamības pamatojums</p>	<p>Saskaņā ar Pašvaldību likuma, kas stājās spēkā 2023. gada 1. janvārī, pārejas noteikumu 6. punktu, dome izvērtē uz likuma "Par pašvaldībām" normu pamata izdoto saistošo noteikumu atbilstību Pašvaldību likumam un izdod jaunus saistošos noteikumus atbilstoši pilnvarojumam. Līdz jaunu saistošo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2024. gada 30. jūnijam, piemērojami uz likuma "Par pašvaldībām" normu pamata izdotie saistošie noteikumi, ciktāl tie nav pretrunā ar likumu.</p> <p>Nemot vērā to, ka likums "Par pašvaldībām" ir zaudējis spēku, spēku zaudē arī Valmieras novada pašvaldības domes 2021. gada 26. augusta saistošie noteikumi Nr. 7 "Par mājražniecības atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālās palīdzības pabalstiem Valmieras novada pašvaldībā", Valmieras novada pašvaldības 2021. gada 26. augusta saistošie noteikumi Nr. 8 "Par materiālo atbalstu Valmieras novada pašvaldībā" un Valmieras novada pašvaldības 2021. gada 26. augusta saistošie noteikumi Nr. 9 "Par Valmieras novada pašvaldības pabalstu bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam, audžuģimenei un daudzbērnu ģimenei" izdošanas tiesiskais pamatojums, un ir nepieciešams izdot jaunus saistošos noteikumus.</p> <p>Ir sagatavoti vieni saistošie noteikumi "Par pabalstiem un sociālajām garantijām Valmieras novada pašvaldībā" (turpmāk – Noteikumi), kuros iekļauti visi Valmieras novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) pabalstu veidi – sociālās palīdzības pabalsti, brīvprātīgās iniciatīvas pabalsti, sociālās garantijas bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam un pabalsti audžuģimenei.</p> <p>Noteikumi sagatavoti atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 3. panta otrai daļai, 36. panta sestajai daļai, likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 25.² panta pirmajai un piektajai daļai, Pašvaldību likuma 44.panta pirmajai un otrajai daļai, Ministru kabineta 2005. gada 15. novembra noteikumu Nr. 857 "Noteikumi par sociālajām garantijām bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam, kurš ir ārpusģimenes aprūpē, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 857) 22., 27., 30., 31. un 31.¹ punktam un Ministru kabineta 2018. gada 26. jūnija noteikumu Nr. 354 "Audžuģimenes noteikumi" 78. punktam.</p>
<p>2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu</p>	<p>Noteikumos noteiktie sociālās palīdzības pabalstu, brīvprātīgās iniciatīvas pabalstu un pabalstu audžuģimenēm apmēri mainīti netiek, bet tiek noteikts jauns brīvprātīgās iniciatīvas pabalsts – pabalsts par aizgādņa pienākumu pildīšanu. Pašvaldības iestādes "Valmieras novada Bāriņtiesa" (turpmāk - Bāriņtiesa) pārraudzībā atrādās 84 aktīvas administratīvās lietas par aizgādņa iecelšanu</p>

pilngadīgai personai, kurām vispārējās jurisdikcijas tiesa ir ierobežojusi rīcībspēju un nodibinājusi aizgādību. No tām 43 personas dzīvo mājās aizgādņa aprūpē, bet 41 persona dzīvo sociālās aprūpes centrā vai atrodas ārstniecības iestādē.

Pabalsta par aizgādņa pienākumu pildīšanu apmērs ir 200/250 *euro* gadā. Tādējādi, lai varētu nodrošināt Noteikumos noteikto pabalstu par aizgādņa pienākumu pildīšanu, prognozējams, ka 2025. gadā papildus būs nepieciešami aptuveni 16800/21000 *euro*.

MK noteikumu Nr. 857 22.punktā noteikts, ka pašvaldības saistošajos noteikumos ir tiesīgas noteikt papildu atvieglojumus bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam, kā arī pilngadību sasniegušajam bērnam. Noteikumos tiek noteikts jauns pabalsta veids bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam - ēdināšanas pabalsts, kas tiek piešķirts bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam, kurš klātienē apgūst pirmsskolas izglītības, pamatizglītības, vidējās izglītības vai profesionālās vidējās izglītības programmu izglītības iestādē, kas atrodas ārpus Pašvaldības administratīvās teritorijas. Šobrīd 28 bāreņi un bez vecāku gādības palikuši bērni atrodas ārpus Pašvaldības administratīvās teritorijas. Tādējādi, lai varētu nodrošināt bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam Noteikumos noteikto ēdināšanas pabalstu, prognozējams, ka 2024. gadā papildus būs nepieciešami aptuveni 30000 *euro*.

Likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 25.² panta piektajā daļā noteikts, ka pašvaldības dome saistošajos noteikumos paredz kārtību, kādā izmaksājams mājokļa pabalsts bez vecāku gādības palikušam bērnam. Šī pabalsta apmēru Pašvaldība nosaka, ievērojot Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteiktos mājokļa pabalsta aprēķināšanas noteikumus. Atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 36.panta piektajai daļai, Ministru kabinets nosaka mājokļa pabalsta aprēķināšanas, piešķiršanas un izmaksas kārtību un izdevumu pozīciju minimālās normas mājokļa pabalsta apmēra aprēķināšanai. Pašvaldība saistošajos noteikumos var paredzēt labvēlīgākus nosacījumus attiecībā uz izdevumu pozīciju normām. Pašvaldība Noteikumos nav noteikusi labvēlīgākus nosacījumus attiecībā uz izdevumu pozīciju normām mājokļa pabalsta piešķiršanai bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam.

MK noteikumu Nr. 857 27., 30., 31. un 31.¹ punktā noteikti atbalsta (pabalsts patstāvīgas dzīves uzsākšanai, pabalsts sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei, pabalsts ikmēneša izdevumiem) minimālie apmēri bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam pēc pilngadības sasniegšanas. Noteikumi nosaka, ka bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam pabalsti tiek izmaksāti MK noteikumos Nr. 857 paredzētajā minimālajā apmērā, izņemot pabalstu ikmēneša izdevumiem, ko piešķir pilngadību sasniegušam bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam, kurš mācās vispārējās vai profesionālās izglītības iestādē un apgūst vispārējās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības vai profesionālās pamatizglītības, arodizglītības vai profesionālās vidējās izglītības programmu - vai augstākās izglītības iestādē, nosakot pabalsta apmēru - 25 procenti (noapaļots līdz pilniem *euro* - 157 *euro*, līdzšinējo 150 *euro* vietā) no Centrālās

	<p>statistikas pārvaldes publicētās aktuālās minimālo ienākumu mediānas (626,57 euro) uz vienu ekvivalento patērētāju mēnesī un personām ar invaliditāti 35 procenti (noapaļots līdz pilniem <i>euro</i> - 219 <i>euro</i>, līdzšinējo 200 <i>euro</i> vietā) no Centrālās statistikas pārvaldes publicētās aktuālās minimālo ienākumu mediānas.</p> <p>levērojot minēto un ņemot vērā to, ka daudzu pabalstu apmērs tiek piesaistīts minimālai ienākumu mediānai, kas 2024. gadā palielināsies, secināms, ka, lai varētu nodrošināt Noteikumos noteiktos pabalstus 2024. gadā, prognozējams, ka tiks izlietots par aptuveni 30000 <i>euro</i> vairāk, nekā tika izlietots 2023. gadā, savukārt 2025. gadā papildus būs nepieciešami aptuveni <u>16800/21000 <i>euro</i></u> (aizgādņa pabalstam).</p> <p>Noteikumu izpilde tiks īstenota esošo cilvēkresursu ietvaros, papildu resursi, lai nodrošinātu Noteikumu izpildi, nav nepieciešami. Noteikumu īstenošanai finansējums ik gadu tiks paredzēts Pašvaldības budžetā.</p>
<p>3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci</p>	<p>Noteikumi attiecas uz sabiedrībai nozīmīgas jomas regulējumu – pamatvajadzības, sociālā palīdzība, Pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalsti, sociālās garantijas bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam, pabalsti audžuģimenei.</p> <p>Noteikumu ietekmju vērtējums:</p> <p>3.1. sociālā ietekme – tieša ietekme, Noteikumi paredz, ka Pašvaldības iedzīvotājiem tiks sniegts finansiāls atbalsts pabalstu veidā, kas uzlabos Pašvaldības iedzīvotāju sociālo situāciju un dzīves kvalitāti;</p> <p>3.2. ietekme uz vidi – nav tiešas ietekmes;</p> <p>3.3. ietekme uz iedzīvotāju veselību – pozitīvi vērtējama, jo Pašvaldība mazaizsargātajām personu grupām sniegs atbalstu veselības aprūpes nodrošināšanai, daļēji sedzot izdevumus par medicīniskiem izdevumiem, kas uzlabos cilvēku veselību;</p> <p>3.4. ietekme uz uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā – nav tiešas ietekmes.</p>
<p>4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām</p>	<p>Lai saņemtu Noteikumos noteiktos pabalstus, personai jāvēršas Pašvaldības iestādē "Valmieras novada Sociālo lietu pārvalde" (turpmāk - Pārvalde) vai Pašvaldības iestādē "Valmieras novada Dzimtsarakstu nodaļa" (turpmāk – Dzimtsarakstu nodaļa) ar iesniegumu, izņemot, lai saņemtu pabalstus audžuģimenei.</p> <p>Iesnieguma veidlapu var iesniegt gan klātienē Pārvaldes vai Dzimtsarakstu nodaļas telpās, gan nosūtot uz iestādes oficiālo elektronisko adresi, izmantojot valsts pārvaldes pakalpojumu portālu www.latvija.gov.lv, vai, parakstītu ar drošu elektronisko parakstu, nosūtot uz Pārvaldes vai dzimtsarakstu nodaļas elektronisko pasta adresi slp@valmierasnovads.lv vai dzimtsaraksti@valmierasnovads.lv.</p> <p>Lēmumu par Noteikumos noteikto pabalstu piešķiršanu Pārvalde pieņem viena mēneša laikā, izņemot lēmumu par krīzes pabalstu un lēmumu par pabalstu bērna piedzimšanas gadījumā un par apbedīšanu pabalstu.</p> <p>Pārvaldes un Dzimtsarakstu nodaļas lēmumus Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā var apstrīdēt Pašvaldības domē. Pašvaldības domes lēmumu Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā.</p>

5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem	Noteikumi izstrādāti, lai noteiktu sociālās palīdzības pabalstu, brīvprātīgās iniciatīvas pabalstu, pabalstu audžuģimenēm un sociālo garantiju bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem saņemšanas kārtību, apmēru un personu grupas, kuras ir tiesīgas saņemt pabalstus Pašvaldībā. Noteikumu īstenošana neietekmēs Pašvaldībai pieejamos cilvēkresursus, jo nav nepieciešama jaunu institūciju vai darba vietu izveide.
6. Informācija par izpildes nodrošināšanu	Noteikumu izpildē iesaistīta Pārvalde, Dzimtsarakstu nodaļa un Bāriņtiesa. Nav paredzēta jaunu institūciju izveide vai esošo likvidācija, reorganizācija. Izpildei nepieciešami resursi tiek paredzēti Pašvaldības budžeta ietvaros.
7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana	Noteikumi ir piemēroti iecerētā mērķa sasniegšanas nodrošināšanai.
8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām	Saistošo noteikumu izstrādes procesā notikušas sarunas ar Dzimtsarakstu nodaļu un Bāriņtiesu. Atbilstoši Pašvaldību likuma 46.panta trešajā daļā noteiktajai kārtībai saistošo noteikumu projekts publicēts Valmieras novada pašvaldības mājaslapā: www.valmierasnovads.lv , sadaļā "Sabiedrība" - "Sabiedrības līdzdalība" - "Publiskās apspriešanas" - "Saistošo noteikumu publiskās apspriešanas".